

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Έντυπώσεις από μιὰ ἑλληνο-γαλλικὴ συνάντηση στὴν Κρήτη

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Λέκτορας Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν

Νέες μορφές διαποιμάνσεως

Ὁ σύγχρονος ποιμένας, ὁλοένα καὶ περισσότερο αἰσθάνεται τὴν πρόκληση τῶν καιρῶν νὰ κάνει χρήση αὐτοῦ πὸν μποροῦμε νὰ ὀνομάσουμε (ποιμαντικὴ φαντασία). Δίπλα, δηλαδή, σὲ τρόπους καθιερωμένους ποιμαντικῆς διακονίας, ἀναζητᾷ, γιὰ νὰ μπορέσει ν' ἀνταποκριθεῖ σὲ σύγχρονες ἀνάγκες τοῦ ποιμνίου του, νέες δυναμότητες πὸν θὰ τὸν βοηθήσουν νὰ τὸ προσεργίσει καλύτερα καὶ νὰ ἐργασθεῖ σὲ βάθος κοντὰ του.

Πολλές φορές, ἡ νέα αὐτὴ μορφή ποιμαντικῆς διακονίας δὲν ἀφορᾷ στὸ σύνολο τῆς ἐνορίας. Εἶναι δυνατό νὰ ἀπευθύνεται καὶ σὲ μικρότερες ἢ μεγαλύτερες ομάδες πὸν τὴν ἀποτελοῦν, τωπικὲς ἢ ἄτυπες κοινότητες προσώπων, ἡλικιωῶν, ἐπαγγελματιῶν κ.λπ. Ἡ ποιμαντικὴ αὐτὴ ἐργασία μπορεῖ νὰ γίνεται μέσα σὲ πλαίσια τῆς ἐνορίας ἢ καὶ ἔξω ἀπ' αὐτήν. Εἶναι δυνατό νὰ λάβει τὴ μορφή μιᾶς προσκυνηματικῆς ἐκδρομῆς ἢ ἐνὸς εκπαιδευτικοῦ ταξιδιοῦ πὸν νὰ μπορεῖ νὰ συνδυάζει τὴ μελέτη ἐνὸς συγκεκριμένου θέματος, τὴν πνευματικὴ ἀνάταση καὶ ἀναγνυχή, τὴν ἀνάπαυση ψυχῶν καὶ σωμάτων, τὴν βαθύτερη ἀλληλογνωριμία, τὴν σύσφιξη δεσμῶν καὶ πολλὰ ἄλλα.

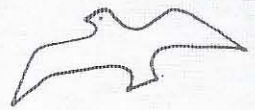
Ὁ χρόνος πὸν θὰ γίνει καὶ τέτοιο ἐξαφῆται ἀπὸ εὐκαιρίες πὸν προσφέρονται σὲ ἐπίσημες ἀργίες ἢ διακοπὲς καὶ καίτιν συμφωνίας γιὰ τὴν καταλληλότητα αὐτῆς ἢ ἐκείνης τῆς περιόδου. Ὁ καθορισμὸς τοῦ προγράμματος μπορεῖ νὰ γίνεται μὲ κοινὴ συνεννόηση ποιμένος καὶ ἐνοριῶν, στὴν ὁποία θὰ λαμβάνονται ὑπόψη τὰ ἐνδιαφέροντα καὶ οἱ ἐφέσεις τους καθῶς, καὶ οἱ δυνατότητες τῶν ἀνθρώπων τοῦ τόπου σὸν ὁποῖο θὰ μεταβῶν ἢ θὰ φιλοξενηθοῦν. Εἶναι καλὸ, ὅλα αὐτὰ, νὰ τὰ γνωρίζει ὁ ἐφημέριος καὶ οἱ ὑπεύθυνοι ἐκ τῶν προτέρων, καὶ στίς λεπτομέρειες, χωρὶς

αὐτὸ νὰ τοὺς κάνει κλειστοὺς σὲ ἐπὶ τόπου τροποποιήσεις καὶ μεταβολὲς τοῦ προγράμματος.

Μετὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ εἰσαγωγικά, θὰ ἤθελα νὰ περιγράψω μιὰ περιπλάνηση σὲ δρόμους ποιμαντικῆς διακονίας αὐτοῦ τοῦ τύπου. Ἀρχὲς Μαρτίου, πῆρα ἓνα τηλεφώνημα ἀπὸ τὴ γνωστὴ σὺς θεολογικοὺς καὶ ἐκκλησιαστικοὺς κύκλους ἑλληνίδα συγγραφέα δ. Κ α ί τ η Χ ι ω τ ἔ λ λ η, πὸν εἶχε τὴν εὐθύνη τοῦ συντονισμοῦ συνανήσεως μεταξὺ γάλλων καὶ ἑλλήνων ὀρθοδόξων, στὴν ὁποία μὲ καλοῦσε νὰ λάβω μέρος. Συγκεκριμένα, ὁ ἐφημέριος τοῦ Ἱ. Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου στὴ Μασσαλία, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος παιτρὸς Κ ύ ρ ι λ λ ο ς Ἀ ρ γ ἔ ν α η ς, συνεχίζοντας σχετικὴ παράδοση τῆς ἐνορίας του, ἤθελε νὰ πραγματοποιήσει, μὲ μιὰ ομάδα πὸν θὰ ἀποτελεῖτο ἀπὸ εἴκοσι περίπου ἄτομα —τὰ περισσότερα μικρὰ ζεύγη καὶ μερικὰ ἀπὸ αὐτὰ μὲ τὰ παιδιὰ τους βαφτισμένα ὀρθόδοξα—, μιὰ εκπαιδευτικὴ ἐκδρομὴ στὴν Κρήτη. Τὰ ἄτομα αὐτὰ ἔπρεπε νὰ πλαισιωθοῦν μὲ ἑλληνες γαλλοφώνους. Αὐτὸ θὰ βοηθοῦσε στὴν ἀπευθείας ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων καὶ θὰ ἀπεφεύγετο ἡ μεσολάβηση μεταφραστῶν.

Ἡ π ρ ὀ σ κ λ η σ η αὐτὴ, ἀποτελοῦσε γιὰ μένα π ρ ὀ κ λ η σ η, γιὰ νὰ δῶ ἀπὸ κοντὰ μιὰ τέτοια μορφή ποιμαντικῆς ἐργασίας τῆς ὀ ρ θ ο δ ὄ ξ ο υ διασπο ρ ᾶ ς συνηγμένης σ' ἓνα τόπο τόσο φιλόξενο, ὅπως εἶναι ὁ κρητικὸς χῶρος, στὴ ζεστὴ γωνιά τῆς ὀ ρ θ ο δ ὄ ξ ο υ Ἀ κ α δ η μ ί α ς Κ ρ ῆ τ η ς, στὴ Γωνιά τῶν Χανίων. Ἄν ἔχουμε συνηθίσει νὰ ὀνομάζουμε μέχρι τώρα Ὀρθοδοξία τῆς διασπορᾶς τίς ἐκτὸς Ἑλλάδος ἢ ἄλλων ὀρθοδόξων χωρῶν ὀρθόδοξες κοινότητες, μήπως τώρα δὲν παραιτοῦται καὶ σ τ ὶ ν τ ὀ π ο μ α ς δ ι α σ π ο ρ ᾶ τῶν ὀρθοδόξων δυνάμεων πὸν νὰ χρειάζεται καὶ αὐτὴ μιὰ σ ὺ ν

ο έ δρόμους ποιμαντικής διακονίας

α ξ η επί τὸ αὐτό; Ἦταν λοιπὸν ἀναγκαῖα μιὰ «περιπλάνηση» πρὸς τὰ ἐκεῖ. Τὸ θέμα τῆς συναντήσεως, οἱ ἄνθρωποι, ξένοι καὶ Ἕλληνες, ποὺ θὰ συμμετείχαν ἦσαν ἕνας «πειρασμός». Δέχτηκα λοιπὸν μὲ πολλή χαρὰ νὰ συμμετάσχω καὶ ὁμολογῶ πὺς ἐπέσχεσα πολὺ κερδισμένος.

Στὶς γραμμὲς ποὺ ἀκολουθοῦν προσπαθῶ νὰ περιγράψω ἡμερολογιακὰ τὸν ρυθμὸ αὐτῆς τῆς συσκέψεως σύμφωνα μὲ τὴ χρονικὴ ἐξέλιξή της καὶ νὰ ἀπαδώσω τὴν οὐσία τῶν εἰσηγήσεων καὶ τυχόν παρεμβάσεις κατὰ τὶς συζητήσεις.

Θεματικὴ τῆς συναντήσεως

Ἡ ἐκπαιδευτικὴ αὐτὴ ἐκδρομὴ διάρκεσε ἀπὸ τὶς 2 ὠς τὶς 10 Ἀπριλίου 1983. Τὸ Σάββατο, ἐφίξη στὴν Ἀθήνα καὶ ὑποδοχὴ τῶν ξένων ἀπὸ Ἕλληνες. Τὴν Κυριακὴ ἀναχώρηση γιὰ Κρήτη. Τὴ Δευτέρα ἄρχισε ἡ καθαρὴ συνάντηση μὲ προκαταρκτικὴ συζήτηση πάνω στὸ κεντρικὸ θέμα ποὺ ἦταν «Ἐκ κλησία καὶ σύγχρονος κόσμος» καὶ περιστρεφόταν γύρω ἀπὸ ζητήματα ποὺ ἀπασχολοῦν τοὺς σύγχρονους πιστοὺς, στὰ ὁποῖα καλοῦνται νὰ πάρουν θέση μὲ τὴ ζωὴ τους καὶ τὸ λόγο τους.

Τέτοια ζητήματα εἶναι ἡ ἐκπαίδευση, ἡ πολιτικὴ ἐξουσία, ἡ ἐπιστήμη, ὁ τεχνικὸς πολιτισμὸς, οἱ νέες σχέσεις μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἡ λατρεία. Γιὰ ὅλα αὐτὰ τὰ ζητήματα ὑπῆρξαν ἀνάλογες εἰσηγήσεις τὶς ἐπόμενες ἡμέρες τῆς συναντήσεως. Στὴν προκαταρκτικὴ αὐτὴ συζήτηση στόχος ἦταν ἡ προετοιμασία τῶν συμμετεχόντων στὴ θεματικὴ τῆς συναντήσεως καὶ ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων, τὶς ὁποῖες θὰ ἐλάμβαναν ὑπόψη καὶ θὰ ἀπαντοῦσαν οἱ κύριοι ὁμιλητὲς στὶς εἰσηγήσεις τους. Αὐτὸ ἀποτελοῦσε καὶ πρῶτο τυπικὸ τῆς μεθόδου τῆς συσκέψεως, ὥστε οἱ ὁμιλῆς νὰ μὴ προετοιμάζονται ἐρήμην τῶν συμμετεχόντων καὶ τῶν γόνιμων ἐρωτημάτων τους ποὺ τυχόν θὰ ἔθεταν.

Τὴν Τρίτη ἐγένε ἡμερήσια ἐκδρομὴ στὶς ἀρχαιοτάτες τῆς Κνωσοῦ, ἐπίσκεψή στὸ Μουσεῖο τοῦ Ἡρακλείου καὶ

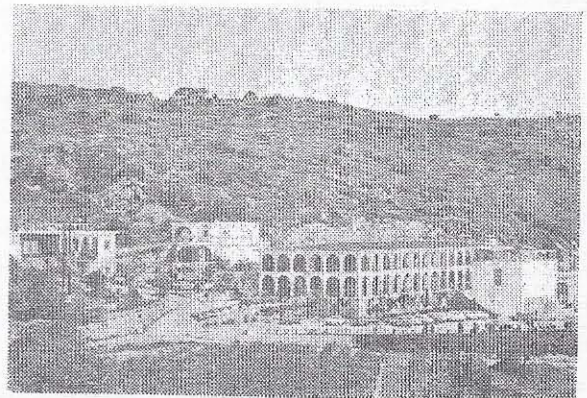
συνάντησή μὲ τὸν σεβασμώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης κ. Τιμόθεο.

Ἐκπαίδευση, πολιτικὴ ἐξουσία

Τὴν Τετάρτη μίλησε ὁ κ. Παναγιώτης Νέλλας, θεολόγος καθηγητὴς καὶ ἐκδότης τοῦ περιοδικοῦ «Σύναξη», γιὰ τὸ θέμα τῆς ἐκπαίδευσως καὶ τῆς χριστιανικῆς παιδείας καὶ τὴν εὐθύνη τοῦ χριστιανοῦ παιδαγωγοῦ. Ἄν στόχος τῆς τελευταίας εἶναι ἡ ἀνάπτυξη τοῦ προσώπου, τί νόημα θὰ εἶχε μιὰ ξερὴ μετάδοση γνώσεων μόνο; Δὲν πρέπει γὰρ μᾶς διαφεύγει, ὅτι χρειαζόμαστε μιὰ παιδεία γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ ὄχι μιὰ ἐκπαίδευση ποὺ νὰ ὑπηρετεῖ τὸ ἐκάστοτε καταστημένο.

Ἐπισημάνθηκε ἡ εὐθύνη τῶν χριστιανῶν κατηχητῶν καὶ ὁ ρόλος μᾶς «διδάσκουσας κοινότητας», ποὺ ὅλη διδάσκει καὶ εἰσάγει τὰ μέλη της στὴ ζωὴ της. Ἀναφέρθηκε, ὅτι στὴ Μασσαλία μιὰ ὁμάδα μητέρων κατηχητριῶν, διευθύνεται ἔτσι τὰ πράγματα, ὥστε μεταθέτοντας τὴν ὥρα ἐνάρξεως τοῦ ἐσπερινοῦ στὴ λήξη τοῦ κατηχητικοῦ μαθήματος, νὰ μποροῦν νὰ συμμετέχουν καὶ τὰ παιδιά, καὶ οἱ πατέρες ἐρχόμενοι, νὰ μετέχουν καὶ αὐτοὶ καὶ νὰ τὰ παραλαμβάνουν μετὰ. Τὴν ἄλλη μέρα πάλι, ὄλοι μαζί, παρακολουθοῦσαν τὴ Θ. Λειτουργία τῆς Κυριακῆς. Ἡ σημασία αὐτοῦ τοῦ τρόπου κατηχήσεως φαίνεται, ἂν λάβουμε ὑπόψη, ὅτι τὸ 95% τῶν γάμων στὴν ὀρθόδοξη κοινότητα τῆς Μασσαλίας εἶναι μικτοὶ καὶ ὅτι τὸ 86% τῶν βαπτίσεων εἶναι παιδιῶν μικτῶν γάμων.

Τὴν Πέμπτη, ὁ καθηγητὴς στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Στρασβούργου κ. Ἀστέριος Ἀργυρίου εἰσηγήθηκε τὸ θέμα Ἐκ κλησία καὶ πολιτικὴ ἐξουσία. Τὸ θέμα τῶν σχέσεων τους ἀπασχόλησε τὴ χριστιανικὴ σκέψη ἀπὸ τὴν ἀρχή. Μετὰ ἀπὸ σύντομη ἱστορικὴ ἐπισκόπηση ἀναφέρθηκε στὸν σύγχρονο προβληματισμὸ δίνοντας μὲ συντομία τὰ χαρακτηρι-

Ἡ Ὄρθόδοξος Ἀκαδημία Κρήτης.

στικά του σημερινού κόσμου και επιστήμανε την πολιτική διάσταση της πίστωσης. Στόχος θα πρέπει να είναι ο προσδιορισμός της δράσεως της Εκκλησίας και των έσχατων συνεπειών μιας Θεολογίας της έλπίδος. Σε καμιά περίπτωση η Πολιτική δεν μπορεί να άποτελει το άπαι για τον άνθρωπο. Δεν επιτρέπεται να συγχέουμε σωτηρία και πολιτική άπελευθέρωση είναι καιρός να επιτελεσθεί η έπανάσταση της καρδιάς από μέσα, για την πραγματοποίηση της Βασιλείας του Θεού. Σύμβολο της Βασιλείας πρέπει να είναι η χριστιανική μαρτυρία, το παράδειγμα. Οφείλουμε να προσέξουμε, γιατί πολλές φορές η στάση μας ως Χριστιανών, ως Εκκλησιών, μπορεί να συνιστά άντισύμβολο.

Στο σημείο αυτό, κάποιος από τους παρευρισκόμενους ανέφερε το έξής περιστατικό από τη ζωή μιας μικρούλας ορθόδοξης ρωσίδα. Την μητέρα της την είχε καταδώσει κάποιος άστυνομικός της Κκ Γκκ Μπέ και την είχαν κλείσει στη φυλακή, όπου και πέθανε. Έφθασε η ημέρα της γιορτής της μητέρας της και σκέφθηκε ότι κάτι έπρεπε να κάνει. Όταν ξεκίνησε να πηγαίνει στη φυλακή λουλούδια. Τώρα τι να έκανε; Ου μνήθηκε τότε, ότι όταν ζούσε η μητέρα της, της έλεγε συχνά ότι έπρεπε να αγαπούν τους έχθρους τους. Άγόρασε λοιπόν λουλούδια και πήγε να τα προσφέρει στο έκεϊνον τον άστυνομικό αιτιολογώντας την πράξη της. Γνωρίζουμε ότι ο άστυνομικός έγινε στη συνέχεια χριστιανός.

Το άπόγευμα της ίδιας ημέρας, μας κάλεσε ο Μητροπολίτης Κισιάμου και Σελίνου κ. Είρηναίος να τον επισκεφθούμε και να γνωρίσουμε το Κοστέλι και το κοινωνικό έργο που επιτελείται στη Μητρόπολή του. Έίχαμε την ευκαιρία να πάρουμε άπαντήσεις σε πολλά ερωτήματα σχετικά με το έργο αυτό και με το φυλλάδιο που μας διένεμε με τον χαρακτηριστικό τίτλο «Έπανάσταση των συνειδήσεων» να συμπληρώσουμε την συζήτηση που είχαμε άρχισε το πρωί για την «επανάσταση της καρδιάς».

Έπιστήμη και τεχνολογία

Το πρωί της Παρασκευής διαβάστηκαν δύο εισηγήσεις. Η πρώτη του καθηγητού στο πανεπιστήμιο της Rennes κ. Jean - Claude Roberti, δικάδου, με τίτλο Έκκλησία και έπιστήμη. Η δεύτερη, ήταν του ηλεκτρολόγου - μηχανολόγου κ. Γάγγη Ευόπουλου για τις σχέσεις Έκκλησίας και τεχνολογίας. Και οι δύο όμιλητές έπαιξαν μια εξέταση των ιδιαιτεροτήτων της συγχρόνου επιστημονικής γνώσεως και τεχνολογίας.

Η επιστημονική γνώση διαφέρει από άλλες γνώσεις και δημιουργεί μια νέα σχέση με τον κόσμο που περιβάλλει τον άνθρωπο. Η επιστημονική έρευνα αντικειμενοποιεί και καθιλώνει το αντικείμενό της σαν το δάμμα της Μέδουσας. Άν, μέχρι πριν λίγο καιρό, η Έπιστήμη έπιδίωκε σαν στόχο της την Άλήθεια, σήμερα δημιουργεί η ίδια την άλήθεια της. Δεν υπάρχουν, στ' άλήθεια,

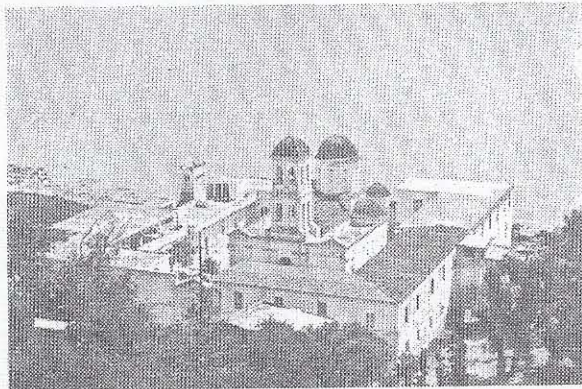
άληθειες επιστημονικές αλλά προσωρινές γνώσεις για ένα αντικείμενο. Αυτό που δυσχεραίνει τα πράγματα είναι ένας νέος προσανατολισμός της επιστημονικής έρευνας: η ιδεολογική χρησιμοποίησή της από την Πολιτική που επιδιώκει την οικειοποίηση και τον σφετερισμό του σύμπαντος.

Στις νέες εξελίξεις, θέδρια, συμπεριλαμβάνεται και η έγκατάλειψη όρισμένων ιδεών, όπως ότι ο άνθρωπος είναι μόνο λογικό όν. Στην Όρθοδοξία υπήρχε έξάλλου η αντίληψη, ότι η δραστηριότητα της επιστήμης είναι ίσως τον άνθρωπο άγαθοποιός. Η γνώση είναι άνοιχτή. Η άλήθεια δεν είναι κάτι αλλά κάποιος, ο Θεός, ο Χριστός. Δεν θα έπρεπε να άντιπαρατάξουμε πίστη και επιστήμη, αλλά να θεωρήσουμε ίσως ότι επιστημονική γνώση και πίστη προς τον Θεό είναι δύο δυνατός στάσεις. Η Άγία Γραφή παρέχει άσφαλώς μια δυνατότητα συνθέσεως. Το «κατακυριεύσατε της γης» άνοίγει τον δρόμο για την επιστημονική γνώση, συζευγμένο όμως με το «άγαπήσεις Κύριον τον Θεόν σου και τον πλησίον σου», έτσι ώστε να συντελεστεί η εucharιστιακή άναφορά στην εκφώνηση «τα σά έκ των σών». Ο κίνδυνος είναι πάντα κοντά και παραμονεύει. Ο άνθρωπος, δηλαδή, κινδυνεύει να παραδοθεί με τις σκέψεις του σε μάταια πράγματα, και ενώ έγνωρισε το Θεό, να μη τον τιμήσει ως Θεό ούτε και να τον εucharιστήσει (πρβλ. Ρωμαίους α' 21). Γι' αυτή του τη στάση, μάλλον, να φθάσει αυτός ο τεχνολόγος άνθρωπος να έλέγγετα: ως άλογος, όπως μας υπενθύμισε η ακολουθία του Άκαθίστου, που άκούσαμε το άπόγευμα της Παρασκευής στο μοναστήρι της Υπεραγίας Θεοτόκου της Κυρίας Οδηγητρίας, της επικαλούμενης Γωνιάς, σε έλάχιστη άπόσταση από την Άκαδημία.

Νέες σχέσεις άνδρών και γυναικών

Το ίδιο ενδιαφέρον παρουσίασε τόσο η εισήγηση όσο και η συζήτηση πάνω στο αυτήν, του π. Κυρίλλου Αργέντη για τις νέες σχέσεις μεταξύ άνδρων και γυναικών. Το Σάββατο το πρωί. Μιλώντας ο π. Κύριλλος, άναφέρθηκε στο σχέδιο του Θεού άναφορικά με τον άνδρα και τη γυναίκα λέγοντας ότι η άγάπη συνιστά την εικόνα του Θεού στον άνθρωπο και τόνισε την συμπληρωματικότητα των δύο φύλων. Με την πτώση, το καιρό εκκαθίσταται στον κόσμο, και κυρίως, εκεί όπου το ανθρώπινο είναι όμορφότερο για να το διαστρέψει και να το διασφείρει. Με την πτώση, η άγάπη μεταβάλλεται σε πάθος και τόπος προνομίου των παθών. Η άγάπη συναντά το πάθος και ο άνθρωπος γίνεται σκλάβος των δυνάμεων που ήταν άγαθός και που τώρα τον αιχμαλωτίζουν. Ο άνθρωπος γίνεται μαριονέτα, αιχμάλωτος της ζήλειας και του σαδισμού.

Με τη Σάρωση, όμως, ο Θεός της άγάπης και της ελευθερίας ελευθερώνει τον άνθρωπο από την αιχμαλωσία και του δίδει τη δυνατότητα να ξεφύγει από τον στερεοτυμισμό του φόβου και του πόθου. Η άπάντηση στο κάλεσμα του Θεού είναι η άσκηση. Ο Χριστός ελευθερώνει από το φόβο και τις άπαιτήσεις της έπιθυμίας. Αυτός ο άγώνας επιτρέπεται στο Άγιο Πνεύμα να άποκαταστήσει τους φυσικούς δεσμούς του άνθρώπου με το Θεό. Η Παράδοση της Εκκλησίας μας προτείνει:

Τὸ Μοναστήρι τῆς Γωνιάς.

δυσὸν δρόμους γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τοῦ ἀνθρώπου τὴν μοναχικὴν ὁδὸν καὶ τὸ μυστήριον τοῦ γάμου, κατὰ τὸ ὅποιο ἀναζητοῦμε τὸν Θεὸν - ἀγάπην διὰ τῆς ἀνθρωπίνης ἀγάπης, κί αὐτὸ ὄχι μαγικά καὶ αὐτόματα ἀλλὰ μὲ μακρὰ διαδικασίαν καὶ συνεργίαν μὲ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα.

Στὴ συνέχεια ὁ εἰσηγητὴς ἀναφέρθηκε στὴν ἀνάγκην νὰ κατανοήσουμε τὴν ἐξέλιξη τῶν ἡθῶν καὶ νὰ δοῦμε πῶς παγιδεύθηκε ὁ γάμος τῶν ἀνθρώπων μεταξὺ ἠθικισμοῦ καὶ κοινωνικοῦ κατεστημένου, καὶ πῶς ἡ νεότερη σήμερα θέλει νὰ ἀπελευθερωθεῖ ἀπὸ τέτοιου τύπου δεσμεύσεις ἀγνοώντας ἕμως καὶ τὸν τρόπο γιὰ κάτι τέτοιο. Ἐμεῖς, ἕμως, στὴν Ἐκκλησίαν, τί κάνουμε γιὰ τοὺς νέους ποὺ διψοῦν γιὰ μιὰ ἀληθινὴ ἀγάπην; Ἐδῶ ἀπαιτεῖται νὰ ἀποδιώσουμε στὰ μάτια τῶν νέων μας τὴν καθαρμένην ἀπὸ κοινωνικὰς συμβάσεις εἰκόνα τοῦ χριστιανικοῦ γάμου ποὺ εἶναι μυστήριον τῆς ἀγάπης.

Τὸ ἴδιον ἰσχύει καὶ γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς γυναικός. «Ὅτι ἔν ἄρσεν καὶ θήλυ», αὐτὸ ἕμως δὲν σημαίνει ὅτι θὰ πρέπει νὰ ὑπάρξει μιὰ κάποια σύγκριση ὡς πρὸς τὴν ἰδιαιτερότητα τῶν δύο φύλων. Ὁ εἰσηγητὴς ἔθεξε καὶ τὸ πρόβλημα τῆς χείροτονίας τῶν γυναικῶν τονίζοντας ὅτι ἡ Ἰερωσύνη δὲν εἶναι προνόμιον οὔτε δικαίωμα πρὸς διεκδίκησην, ἀλλὰ καθήκον ποὺ ὀρθὰ ἢ Παράδοξον τὸ ἔχει ἐπιφυλάξει τοῖς ἀνδρσι. Ἡ γυναίκα ἕμως εἶναι μάρτυς τῆς Ἀναστάσεως καὶ τῆς πίστεως καὶ μᾶς γεννᾷ στὴν πίστη. Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖον κάποιος ἐπεμβαίνοντας στὴ συζήτηση θύμιζε αὐτὸ ποὺ ὁ Μητροπολίτης κ. Εἰρηναῖος εἶχε πεῖ κατὰ τὴν χθεσινὴν μας ἐπίσκεψιν. «Γιὰ μᾶς τοὺς κρητικὸς παπάδες, Θεολογικὰς Σχολὰς εἶναι οἱ γαργιάδες μας καὶ οἱ μανιάδες μας» (πρόβλ. Β' Τιμόθεον α' 5).

Πίστη καὶ λατρεία στοὺς νέους

Τὸ ἀπόγευμα τοῦ Σαββάτου παρακολούθησαμε τὸν Ἑσπερινὸν καὶ μᾶς ξενάγησαν ἀδελφοὶ στὴν ἱστορικὴ Ἱ. Μονὴ τῆς Γωνιάς, πλούσια σὲ παλαιὰς καὶ πολυτίμες εἰκόνας ποὺ τὴν καθιστοῦν ἀξιόλογο Βυζαντινὸν Μουσεῖον. Τὸ μοναστήριον κτίσθηκε στὰ 1634 καὶ ὑπῆρξε σημαντικὸ ἔθνικὸν καὶ θρησκευτικὸν κέντρο. Σήμερα ἐξακολουθεῖ τὴν πνευματικὴν του ἀκτινοβολίαν καὶ ἀποτελεῖ τὴν πνευματικὴν σκέπη τῆς Ὀρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης.

Τὸ βράδυ, ὁ θεολόγος καθηγητὴς κ. Γ. Ἀγγελάκης, ἀνακοίνωσε τὰ ἀποτελέσματα ἔρευνάς του

σχετικὰ μὲ τὴν στάση τῶν νέων (μαθητῶν λυκείου) σὲ θέματα λατρείας (ἐκκλησιασμοῦ, προσευχῆς κ.λπ.) καὶ πίστεως. Τὰ ἀποτελέσματα ἦσαν ἐνδιαφέροντα καὶ συνάμα ἀνησυχητικὰ καὶ δοθήσαν στὴ χάραξιν μᾶς πορείας γιὰ ἕνα πλῆθυσμα τῶν νέων μας στὰ θέματα αὐτά.

Τὸ πρωὶ τῆς Κυριακῆς οἱ σύνεδροι ἐκκλησιαστικῶν τῶν Μητροπολιτικῶν Ναῶν τῶν Χανίων. Τῆ Ἁ. Λειτουργίαν ἐτέλεσε ὁ π. Κύριλλος καὶ κήρυξε τὸν θεῖον λόγο, τὸν ὁποῖον μετάδωσε τὸ ραδιοφωνικὸν δίκτυον Κρήτης. Τὸ μεσημέρι παρέθεσε γεῦμα ὁ σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κυδωνίας καὶ Ἀποκοριῶνου κ. Εἰρηναῖος καὶ συνομίλησε μὲ τὸν π. Κύριλλον. Τὸ ἀπόγευμα ἐπισκέφθηκαν μιὰν ἄλλη ἐκλεκτὴν πνευματικὴν γωνίαν, τὴν Ἱ. Μονὴν Χρυσοπηγῆς ἔξω ἀπὸ τὰ Χανιά, ὅπου ἡ γυναικεία ἀδελφότητα ἐπιδίδεται σὲ ἔργα φιλανθρωπίας καὶ καλλιεργεί τὴν ὑψηλὴν τέχνην τῆς ἀγιογραφίας. Στὴ συνέχεια μιὰ ἀπροσδόκητη πρόσκληση ἔφερε τοὺς ἐπισκέπτες σ' ἕνα πορτοκαλεῶνα, ὅπου γεύτηκαν τοὺς εὐχυμοὺς καρποῦς τῆς κρητικῆς γῆς καὶ φιλοξενίας. Τὸ βράδυ, ἀναχώρησαν ἀεροπορικῶς γιὰ τὴν Ἀθήναν.

Κατὰ τὴν παραμονὴν τοῦς οἱ συμμετέχοντες εἶχαν ἐπίσης τὴν εὐκαιρίαν νὰ συναντηθοῦν καὶ νὰ συζητήσουν μὲ τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν καὶ Ἰδρυτὴν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης Δρα κ. Ἀλέξανδρον Παπαδόπουλον, ὁ ὁποῖος τοὺς ἐνημέρωσε γιὰ τὰ προγράμματα καὶ τίς προοπτικὰς τοῦ ἰδρύματος. Ὁ ἴδιος μὲ τοὺς στενοὺς συνεργάτας του καὶ τὸ προσωπικὸν τῆς Ἀκαδημίας φρόντισαν ἔτσι, ὥστε ἡ φιλοξενία νὰ εἶναι ἀφορητὴ καὶ ἡ ἐξυπηρέτησις μιὰ στὴν ἐντέλεια «λαειτουργικῆς διακονίας». Τοὺς εὐχαριστοῦμε καὶ ἀπὸ τὴν θέση αὐτὴν γιὰ τὸν τόπον καταλύματος ποὺ διέθεσαν στὴ συνάντησίν μας.

Ἐτοι τέλειωσε ἡ εὐλογημένη αὐτὴ ἑλληνο - γαλλικὴ ὀρθόδοξη συνάντησις, μιὰ ὑψηλὴ πνευματικὴ ἐμπειρία, ποὺ συνεδύασε ἀντιλλαγὴν ἀπόψεων πάνω σὲ ἐπίκαιρα θέματα ποὺ ἀπασχολοῦν τοὺς πιστοὺς, ἀναψυχὴν καὶ ἀνάτασι, καὶ ἀνάπτυξιν σὲ ὄρες κοινῆς προσευχῆς καὶ λατρείας ἰδιαιτέρως πρῶτον καὶ βράδυν σὲ παρεκκλησίαν τῆς Ἀκαδημίας, ὅπου συγκειρονομάσαμε ὅλοι γιὰ τίς ἀκολουθίας τοῦ Ὁρθροῦ καὶ τοῦ Ἀποδείπνου. Σὲ ὅλας τίς ἐκδηλώσεις ἐπαινεθῶν μέρος μικροὶ καὶ μεγάλοι, κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἀντιπροσωπευτικὰ, δηλαδὴ, ὅλα τὰ μέλη μᾶς ἐνορίας πλαττωμένης ἀπὸ φιλοξενουμένους καὶ φιλοξενουμένους. Ἄς εὐχηθῶμε, τέτοιαις εὐκαιρίαις νὰ πληθαίνουν, μὲ σίγῃ τὴν σύσφιγξιν δεσμῶν, τὴν καλλιέργειαν τῆς ὀρθοδόξου πνευματικῆς ζωῆς καὶ τὴν ἀνάπτυξιν ἀδελφωσύνης μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ.

Στὸ μικρὸν αὐτὸ χρονικὸν ἔργον προσπάθεια ν' ἀποτυπωθῶν μερικὰς στιγμὰς ἀπὸ αὐτὴν τὴν περιπέλειαν. Ἄς μᾶς συχωρηθοῦν κάποιαι ἐλλείψεις στὴν ἀπόδοσιν γεγονότων, ἀπόψεων καὶ συζητήσεων. Ἐλπίζομεν ὅτι ἡ δημοσίευσιν τῶν εἰσηγήσεων θὰ ἀναπληρώσει ὀρισμένα κενά. Τὴν κατάλληλη ὥρα, θὰ ὑποδείξομεν τὸ χωρὸν ὅπου θὰ δημοσιευθοῦν. Μὲ χαρὰν θὰ δεχθῶμε, ὅπως πάντα, σχόλια καὶ κρισεις γιὰ τὸ περιεχόμενον τοῦ σημερινοῦ σημειώματος.